

NARODOWY FUNDUSZ ZDROWIA

***STRUKTURA PRZYCHODÓW
NARODOWEGO FUNDUSZU ZDROWIA
Z TYTUŁU SKŁADEK
NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE
ZA 2012 ROK***

*(z uwzględnieniem tytułów ubezpieczenia zdrowotnego
i kryterium dochodowego)*

DEPARTAMENT EKONOMICZNO-FINANSOWY

WARSZAWA, LIPIEC 2013 R.

SPIS TREŚCI

1. Źródło danych o przychodach ze składek na ubezpieczenie zdrowotne przekazywanych za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.....	3
2. Źródło danych o przychodach ze składek na ubezpieczenie zdrowotne przekazywanych za pośrednictwem Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego	4
3. Liczba tytułów i wartość przychodów ze składek na ubezpieczenie zdrowotne według poszczególnych tytułów do ubezpieczenia	5
4. Liczba tytułów i wartość przychodów ze składek na ubezpieczenie zdrowotne według poszczególnych przedziałów dochodowych	8
5. Liczba tytułów i wartość przychodów ze składek na ubezpieczenie zdrowotne według poszczególnych przedziałów dochodowych dla wybranych grup ubezpieczonych w ZUS9	
5.1. Pracownicy	10
5.2. Osoby prowadzące działalność gospodarczą	11
5.3. Służby mundurowe	12
5.4. Osoby wykonujące umowy zlecenia, agencyjne.....	13
5.5. Pozostałe osoby ubezpieczone w ZUS.....	14
6. Średniomiesięczna wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne według poszczególnych przedziałów dochodowych (ZUS)	15
7. Składki na ubezpieczenie zdrowotne przekazywane za pośrednictwem KRUS na tle wysokości kosztów świadczeń opieki zdrowotnej w latach 2009-2012	15
8. Wartość składek i liczba osób innych niż ubezpieczeni w KRUS, za które składka jest opłacana z budżetu państwa	17
9. Wartość przychodów ze składek na ubezpieczenie zdrowotne w przeliczeniu na jednego ubezpieczonego w latach 2008-2012	19
10. Liczba osób pozostająca poza systemem powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego (nieopłacająca składek na ubezpieczenie zdrowotne), ani nieobjęta dotacjami.....	20

1. Źródło danych o przychodach ze składek na ubezpieczenie zdrowotne przekazywanych za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

Analiza przychodów ze składek przekazywanych za 2012 rok za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczenia Społecznego (ZUS) została przeprowadzona w oparciu o dane pochodzące z Centralnego Wykazu Ubezpieczonych (CWU) – raport 295/K202/13/04, stan na dzień 30 kwietnia 2013 r., w zakresie składek zidentyfikowanych i opłaconych, według poszczególnych tytułów do ubezpieczenia określonych w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2009 r. w sprawie określenia wzorów zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, imiennych raportów miesięcznych i imiennych raportów miesięcznych korygujących, zgłoszeń płatnika, deklaracji rozliczeniowych i deklaracji rozliczeniowych korygujących, zgłoszeń danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze oraz innych dokumentów (DzU nr 186, poz. 1444, z późn. zm.) oraz według przedziałów dochodowych. Na potrzeby przedmiotowej analizy założono następujące przedziały dochodowe (w zakresie podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne): do 1.500,00 zł, 1.500,01÷2.500,00 zł, 2.500,01÷3.500,00 zł itd. co tysiąc złotych do kwoty 15.500,00 zł oraz powyżej 15.500,00 zł.

Podkreślić należy, że zgodnie z przepisem art. 87 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity – DzU z 2008 r. nr 164, poz. 1027, z późn. zm.) w przypadku rozliczenia składek na ubezpieczenie zdrowotne od emerytur, rent, nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych, zasiłków przedemerytalnych i świadczeń przedemerytalnych oraz świadczeń pieniężnych dla cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych jednostka organizacyjna ZUS nie przekazuje imiennych raportów miesięcznych, wykazuje natomiast składki w odrębnej deklaracji rozliczeniowej. W związku z powyższym w przypadku osób pobierających zasiłki i świadczenia przedemerytalne osoby te zakwalifikowano do pierwszego przedziału dochodowego, mając na uwadze wysokość przedmiotowych świadczeń. Ze względu na brak uzasadnienia dla takiej kwalifikacji dla emerytów i rencistów grupę tę potraktowano jako odrębny przedział dochodowy i w takiej formie prezentowana jest w analizach opartych na kryterium dochodowym.

Ze względu na tryb rozliczania składek na ubezpieczenie zdrowotne przez ZUS i terminy przekazywania informacji w tym zakresie do Narodowego Funduszu Zdrowia zgromadzone w CWU dane (stan na koniec kwietnia 2013 r.) o wartości składek zidentyfikowanych

i opłaconych (z uwzględnieniem danych o składkach za emerytów, rencistów i osoby pobierające zasiłki i świadczenia przedemerytalne, przekazywanych w odrębnym trybie) stanowią ok. 99,51% wartości zrealizowanych przychodów ze składek przekazywanych za pośrednictwem ZUS (według danych wstępnych ze sprawozdania z wykonania planu finansowego NFZ za rok 2012).

2. Źródło danych o przychodach ze składek na ubezpieczenie zdrowotne przekazywanych za pośrednictwem Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

Dane do analizy przychodów ze składek przekazywanych za pośrednictwem Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) zostały pozyskane z comiesięcznych raportów dotyczących liczby ubezpieczonych oraz przypisu składek na ubezpieczenie zdrowotne za poszczególne miesiące 2012 roku przekazywane przez KRUS na bieżąco po zakończeniu danego okresu rozliczeniowego.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 13 stycznia 2012 r. o składkach na ubezpieczenie zdrowotne rolników za lata 2012 i 2013 (DzU poz. 123, z późn. zm.) KRUS przekazuje do Funduszu miesięcznie 155.167 tys. zł. Ze względu na częściowy brak danych o podstawie wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne wszystkie osoby ubezpieczone w KRUS zakwalifikowano do pierwszego przedziału dochodowego, co uzasadnia średnia wysokość podstawy wymiaru składki za poszczególne grupy osób.

Zgodnie z danymi KRUS zawartymi w „Informacji o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego rolników” za okres 2012 r. – marzec 2013 r., przeciętne świadczenie emerytalno-rentowe brutto za 2012 rok wyniosło 903,00 zł.

Zgodnie z przepisem art. 80 ust. 2 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, rolnik prowadzący działalność w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej opłaca składki na ubezpieczenie zdrowotne od deklarowanej podstawy wymiaru składki odpowiadającej dochodowi ustalonemu dla opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych, w kwocie nie niższej jednak niż kwota odpowiadająca wysokości minimalnego wynagrodzenia, a w przypadku prowadzenia działalności niepodlegającej opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych w kwocie odpowiadającej minimalnemu wynagrodzeniu (w 2012 roku wynosiło 1.500,00 zł).

W 2012 roku średniomiesięczna wysokość składki za osoby, za które składka opłacana jest ryczałtowo, wyniosła 109,89 zł, co przekłada się na podstawę wymiaru składki równą 1.221,00 zł.

Mogące wystąpić w rzeczywistości ewentualne przypadki osób, których podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne jest wyższa od założonego pierwszego przedziału dochodowego należy uznać za incydentalne i niemające istotnego znaczenia dla wyników dalszej analizy.

3. Liczba tytułów i wartość przychodów ze składek na ubezpieczenie zdrowotne według poszczególnych tytułów do ubezpieczenia

Prezentowane poniżej zestawienie przedstawia średniomiesięczną liczbę tytułów do ubezpieczenia zdrowotnego, roczną kwotę składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz średnią miesięczną składkę na ubezpieczenie zdrowotne za 2012 rok (w przypadku ZUS w zakresie składek zidentyfikowanych i opłaconych), zgodnie z układem przyjętym dla prognozy przychodów ze składek, z uwzględnieniem wybranych grup osób podlegających obowiązkowi ubezpieczenia.

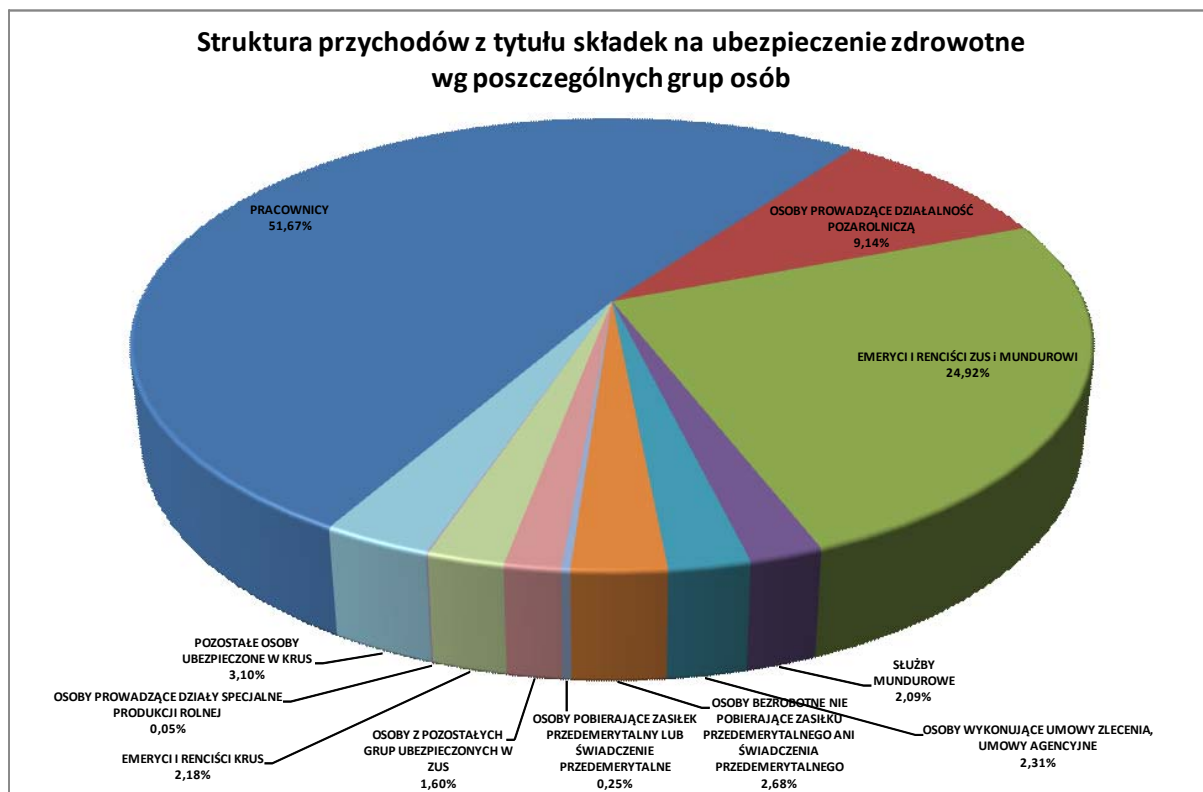
Ze względu na źródła pochodzenia danych, będących podstawą niniejszego opracowania, ujęte przychody ze składek na ubezpieczenie zdrowotne różnią się od przychodów wynikających ze sprawozdania z wykonania planu finansowego Funduszu za 2012 rok. W przypadku ZUS różnica wynika z tego, że zestawienie obejmuje wyłącznie składki zidentyfikowane i opłacone, w przeciwieństwie do sprawozdania z wykonania planu finansowego, które obejmuje wszystkie składki.

w zł

Lp.	Wyszczególnienie	Średnia miesięczna liczba tytułów	roczna kwota składek	Średnia miesięczna wartość składki
1	2	3	4	5=kol4/12/kol3
I	ŁĄCZNIE, w tym:	27 951 389	60 032 631 536	178,98
II	W ZAKRESIE SKŁADEK ROZLICZANYCH ZA POŚREDNICTWEM ZUS, w tym:	25 214 565	56 826 229 103	187,81
1	PRACOWNICY W ROZUMIENIU USTAWY O SYSTEMIE UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH, w tym:	10 238 012	31 020 635 392	252,50
-	PRACOWNICY PODLEGAJĄCY UBEZPIECZENIOM SPOŁECZNYM (0110)	10 106 129	31 003 688 000	255,65
2	OSOBY PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ POZAROLNICZĄ ORAZ OSOBY Z NIMI WSPÓŁPRACUJĄCE, w tym:	1 753 092	5 486 340 769	260,79
-	OSOBY PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ POZAROLNICZĄ (0510)	1 318 008	4 142 480 071	261,92
-	OSOBY PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ POZAROLNICZĄ NIEMAJĄCE USTALONEGO PRAWA DO RENTY, DLA KTÓRYCH PODSTAWĘ WYMIARU SKŁADEK STANOWI ZADEKLAROWANA KWOTA NIE NIŻSZA NIŻ 30% MINIMALNEGO WYNAGRODZENIA (0570)	307 866	935 848 288	253,32
3	EMERYCI I RENCIŚCI ŁĄCZNIE, w tym:	8 212 605	14 963 124 340	151,83
-	OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURĘ LUB RENTĘ LUB UPOSAŻENIE, DLA KTÓRYCH PŁATNIKIEM JEST ZUS	7 737 644	13 662 832 227	147,15
4	SŁUŻBY MUNDUROWE	292 443	1 253 451 008	357,18
5	OSOBY WYKONUJĄCE UMOWY ZLECENIA, UMOWY AGENCYJNE, w tym:	1 557 668	1 385 759 556	74,14
-	OSOBY WYKONUJĄCE UMOWY ZLECENIA, UMOWY AGENCYJNE LUB UMOWĘ O ŚWIADCZENIE USŁUG (0411)	1 556 773	1 384 596 079	74,12
6	OSOBY BEZROBOTNE NIE POBIERAJĄCE ZASIŁKU PRZEDEMERYTALNEGO ANI ŚWIADCZENIA PRZEDEMERYTALNEGO	2 195 681	1 607 540 645	61,01
7	OSOBY POBIERAJĄCE ZASIŁEK PRZEDEMERYTALNY LUB ŚWIADCZENIE PRZEDEMERYTALNE	157 992	151 446 567	79,88
8	OSOBY Z POZOSTAŁYCH GRUP UBEZPIECZONYCH W ZUS, w tym	807 071	957 930 825	98,91
-	OSOBY, ZA KTÓRE NALEŻY ROZLICZYĆ I OPLĄCIĆ SKŁADKI W DOKUMENTACH ROZLICZENIOWYCH SKŁADANYCH NIE WCZEŚNIEJ NIŻ ZA NASTĘPNY M-C, PO USTANIU TYTUŁU DO UBEZPIECZENIA (3000)	213 723	333 535 519	130,05
-	OSOBY, ZA KTÓRE POMOC SPOŁECZNA ALBO WÓJT, BURMISTRZ LUB PREZYDENT MIASTA MA OBOWIĄZEK OPLĄCIĆ SKŁADKI (1422)	217 602	108 321 606	41,48
-	OSOBY PRZEBYWAJĄCE NA URLOPIE WYCHOWAWCZYM (1211)	166 359	94 573 870	47,37
-	CZŁONKOWIE RAD NADZORCZYCH, PODLEGAJĄCY Z TEGO TYTUŁU UBEZPIECZENIU ZDROWOTNEMU (2240)	69 942	96 226 592	114,65
-	STUDENCI STUDIÓW DOKTORANCKICH, ZA KTÓREGO SZKOŁA WYŻSZA JEST OBOWIĄZANA DO OPLĄCENIA SKŁADEK (1811)	23 499	13 845 449	49,10
-	DZIECI LUB UCZNIOWIE NIEPODLEGAJĄCY UBEZPIECZENIU ZDROWOTNEMU Z INNEGO TYTUŁU (2110)	20 937	11 692 875	46,54
III	W ZAKRESIE SKŁADEK ROZLICZANYCH ZA POŚREDNICTWEM KRUS, w tym:	2 736 825	3 206 402 432	97,63
9	EMERYCI I RENCIŚCI	1 304 300	1 311 665 015	83,80
10	OSOBY PROWADZĄCE DZIAŁY SPECJALNE PRODUKCJI ROLNEJ	20 540	32 733 417	132,80
11	POZOSTAŁE OSOBY UBEZPIECZONE W KRUS	1 411 984	1 862 004 000	109,89

np. (0110) - kod tytułu do ubezpieczenia określony Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2009 r. w sprawie określenia wzorów zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, imiennych raportów miesięcznych i imiennych raportów miesięcznych korygujących, zgłoszeń płatnika, deklaracji rozliczeniowych i deklaracji rozliczeniowych korygujących, zgłoszeń danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze oraz innych dokumentów (Dz.U. Nr 186, poz. 1444, z późn. zm.)

Na podstawie danych z powyższego zestawienia na poniższym wykresie zaprezentowano strukturę przychodów ze składek na ubezpieczenie zdrowotne według poszczególnych grup osób, w układzie przyjętym dla prognozy przychodów ze składek na ubezpieczenie zdrowotne.

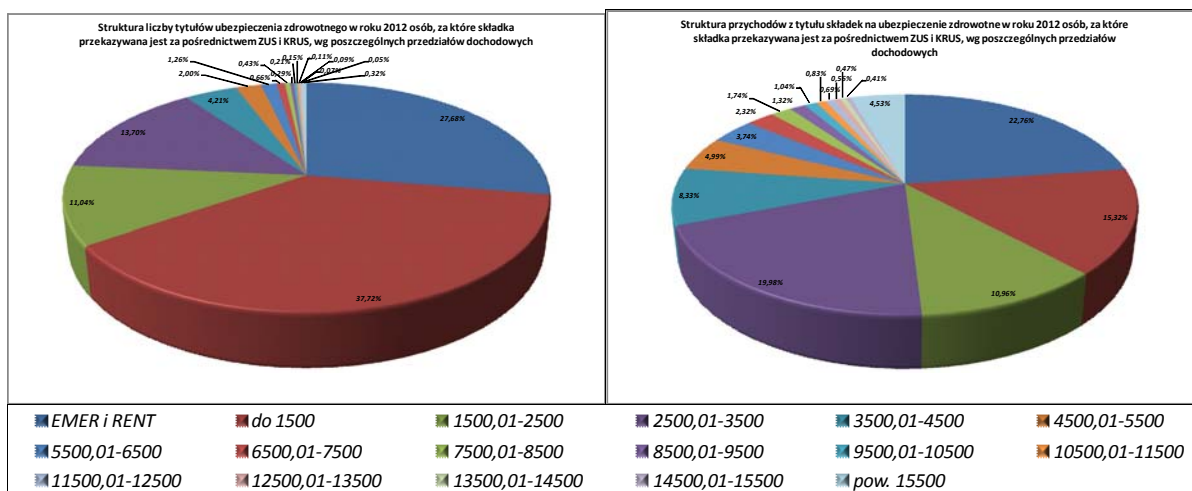

Największy udział w przychodach ze składek na ubezpieczenie zdrowotne mają osoby zaliczone do grupy pracowników (51,67%). Drugą w kolejności grupą osób są emeryci i renciści, za których składka na ubezpieczenie zdrowotne przekazywana jest za pośrednictwem ZUS (24,92%), następną w kolejności grupę tworzą osoby prowadzące działalność pozarolniczą (9,14%).

Pozostałe osiem grup osób ma łączny udział w przychodach ze składek na ubezpieczenie zdrowotne na poziomie 14,26%. W przypadku większości z nich udział w przychodach ze składek oscyluje w przedziale 1,60÷3,10%.

Najmniejszy udział w przychodach ze składek na ubezpieczenie zdrowotne mają osoby pobierające zasiłki i świadczenia przedemerytalne oraz osoby prowadzące działy specjalne produkcji rolnej, odpowiednio 0,25% i 0,05%.

4. Liczba tytułów i wartość przychodów ze składek na ubezpieczenie zdrowotne według poszczególnych przedziałów dochodowych

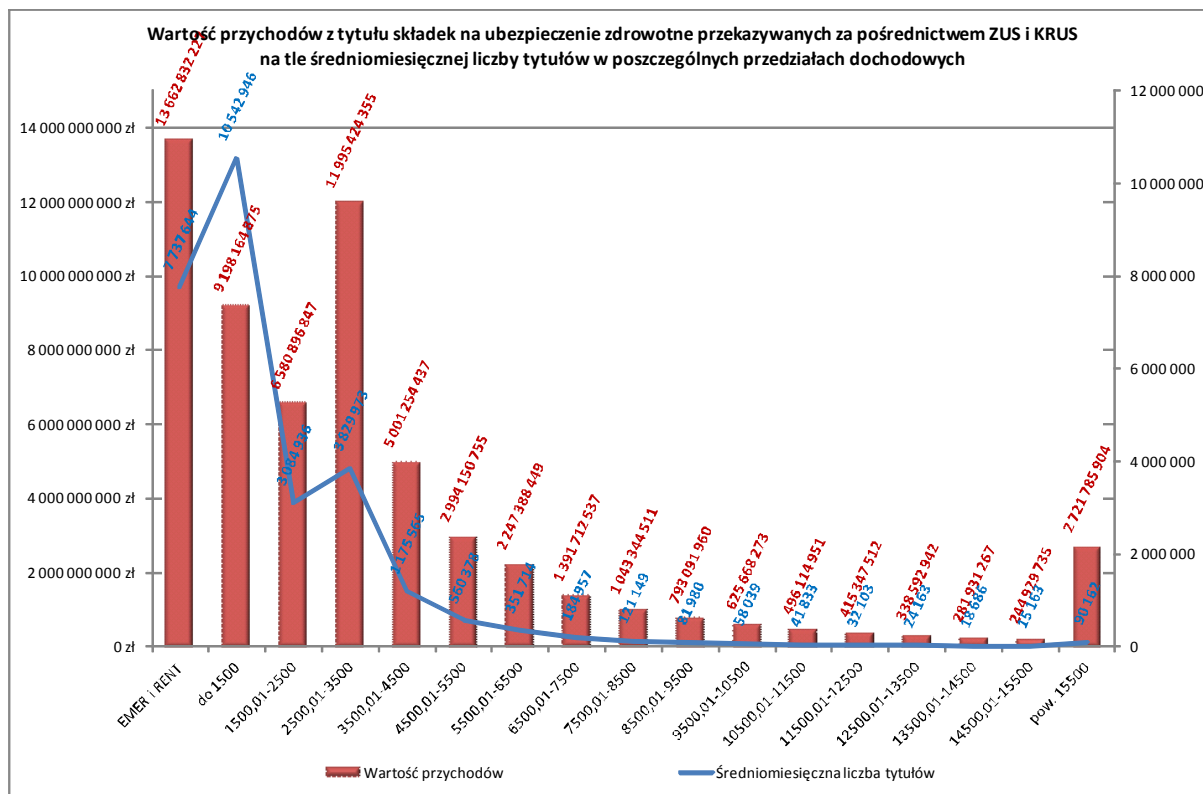
Największą grupę liczby tytułów do ubezpieczenia zdrowotnego w kontekście kryterium dochodowym stanowią osoby z przedziału dochodowego do 1.500,00 zł, stanowiącą 37,72% łącznej liczby tytułów. Drugą w kolejności grupą, stanowiącą 27,68% łącznej liczby tytułów, jest grupa emerytów i rencistów ZUS. Z przyczyn, o których była mowa powyżej, grupę tę potraktowano jako odrębny przedział dochodowy. Trzecią grupą, stanowiącą 13,70% łącznej liczby tytułów, jest grupa z przedziału dochodowego 2.500,01-3.500,00 zł. Kolejną znaczącą grupą jest grupa z przedziału 1.500,01-2.500,00 zł, mająca udział na poziomie 11,04%. Udział osób/liczby tytułów z pozostałych trzynastu przedziałów dochodowych nie przekracza 10%.

Dla zobrazowania zależności pomiędzy liczbą tytułów do ubezpieczenia zdrowotnego w poszczególnych przedziałach dochodowych w odniesieniu do wielkości przychodów z tytułu składki na ubezpieczenie zdrowotne w tych przedziałach na sąsiednim wykresie przedstawiono strukturę przychodów ze składek na ubezpieczenie zdrowotne w poszczególnych przedziałach dochodowych.

Z porównania wykresów wynika, że najliczniejsza grupa osób z przedziału dochodowego do 1.500,00 zł, stanowiąca ogółem 37,72% liczby tytułów, wnosi tylko 15,32% przychodów ze składek. Druga co do wielkości grupa, tj. emeryci i renciści ZUS, stanowiący 27,68% liczby tytułów ogółem, wnosi 22,76% przychodów ze składek na ubezpieczenie zdrowotne. Trzecia grupa, z przedziału dochodowego 2.500,01-3.500,00 zł, stanowiąca 13,70% łącznej liczby tytułów, wnosi wkład w przychody ze składek na poziomie 19,98%. Ciekawą sytuację odnotowano w przypadku przedziału dochodowego powyżej 15.500,00 zł, gdzie 0,32% liczby

tytułów wnosi wkład w przychody z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 4,56%.

Wartość przychodów ze składek w poszczególnych przedziałach dochodowych na tle średniomiesięcznej liczby tytułów do ubezpieczenia zdrowotnego zaliczonych do poszczególnych przedziałów dochodowych przedstawia poniższy wykres.

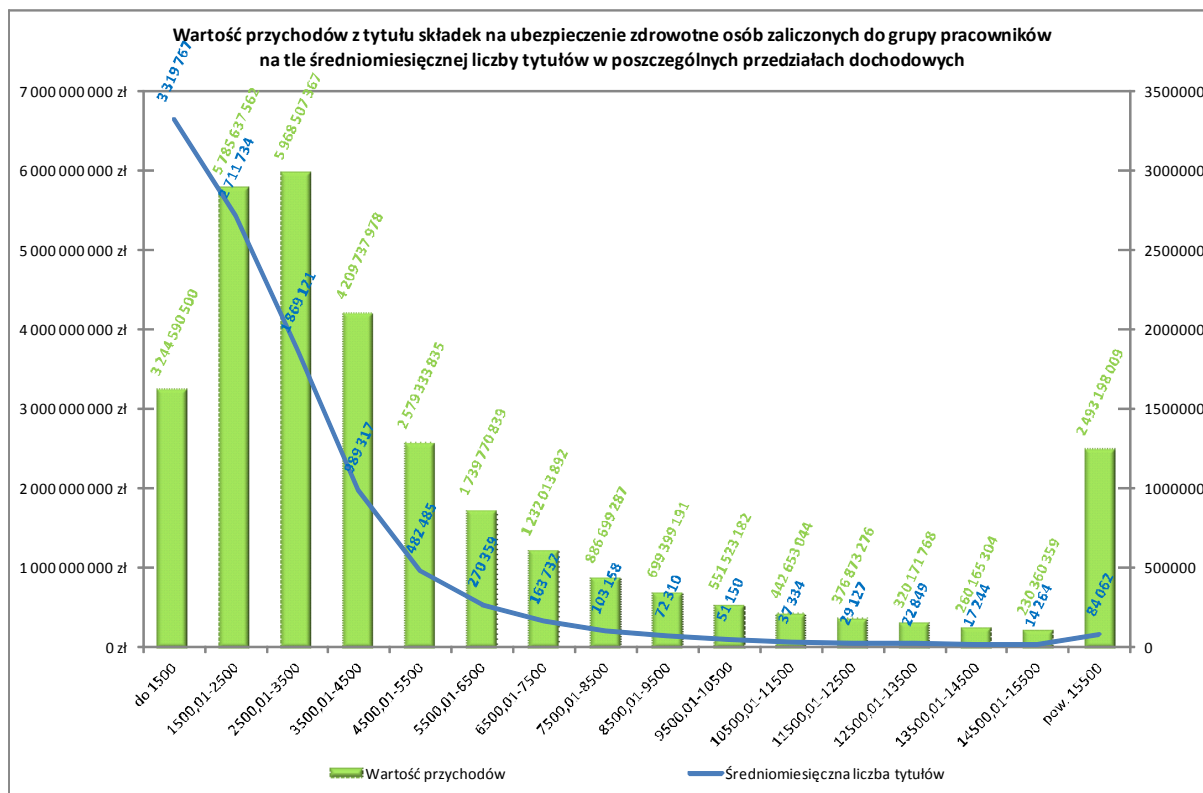

5. Liczba tytułów i wartość przychodów ze składek na ubezpieczenie zdrowotne według poszczególnych przedziałów dochodowych dla wybranych grup ubezpieczonych w ZUS

Dla przeanalizowania relacji liczby tytułów do ubezpieczenia zdrowotnego i wartości przychodów ze składek w poszczególnych przedziałach dochodowych w poszczególnych grupach osób objętych ubezpieczeniem zdrowotnym poniżej przedstawiono wykresy dla wybranych grup.

Podkreślić należy, że w większości przypadków wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne jest ściśle związana z poziomem uzyskiwanych dochodów. Wyjątkiem w tej sytuacji są osoby prowadzące działalność gospodarczą, dla których podstawą wymiaru składki jest deklarowana kwota (patrz: pkt 5.2) oraz osoby nieuzyskujące dochodów, dla których ustawowo określono podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne, za które składka opłacana jest z budżetu państwa.

5.1. Pracownicy

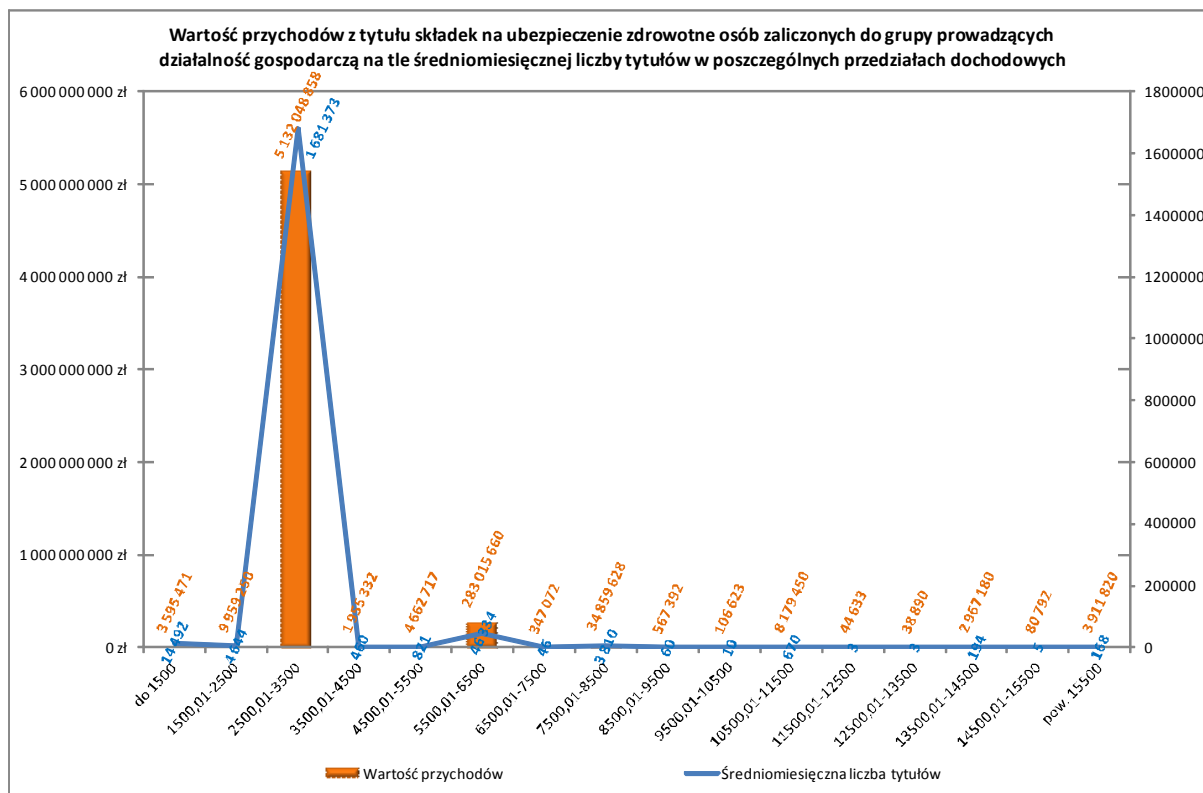

Z analizy powyższego wykresu wynika, że największy wkład z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne wnoszą pracownicy z przedziałów dochodowych od 1.500,01-4.500,00 zł. Udział składek od pracowników z tego przedziału dochodowego wynosi około 51,5% przychodów ze składek od pracowników ogółem.

Udział składki na ubezpieczenie zdrowotne pracowników z przedziału dochodowego do 1.500,00 zł ukształtował się na poziomie 10,46% składki ogółem od pracowników. W przypadku pracowników z przedziału dochodowego powyżej 15.500 zł udział ich składki ukształtował się w składce ogółem pracowników na poziomie około 8,04% i jest zbliżony do udziału w składce pracowników z przedziału dochodowego 4.500,01-5.500,00 zł (8,32%).

Warto zwrócić uwagę na fakt, że najliczniejsza grupa osób z przedziału dochodowego do 1.500,00 zł – niemal 40-krotnie większa od pracowników z przedziału dochodowego powyżej 15.000,00 zł – wnosi wkład z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne tylko około 30% większy od wkładu wnoszonego przez tę drugą grupę osób.

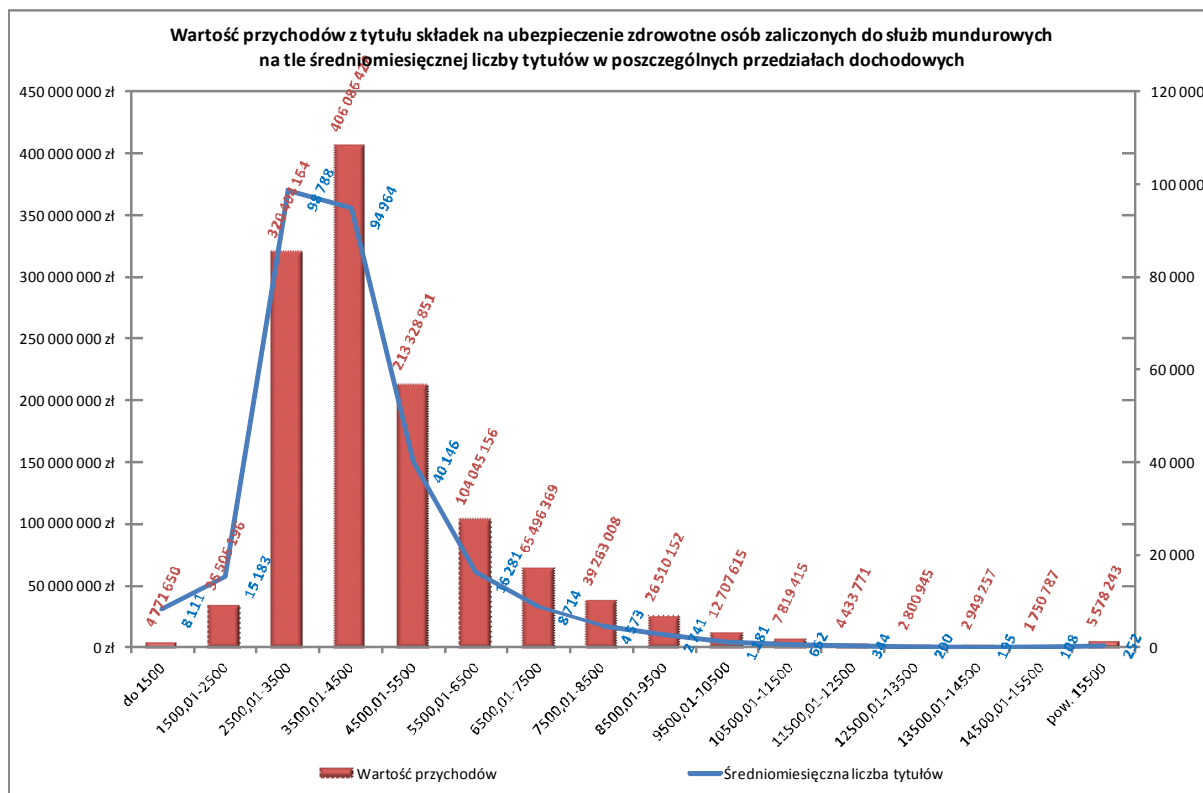
5.2. Osoby prowadzące działalność gospodarczą

Bardzo nietypowy w porównaniu z pozostałymi grupami osób rozkład liczby tytułów i wartości składek według poszczególnych przedziałów dochodowych dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą. Aż około 93,5% przychodów z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne od tej grupy osób przypada na przedział dochodowy 2.500,01-3.500,00 zł. Wynika to z faktu, że zgodnie z art. 81 ust. 2 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1c, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku. Oznacza to, że w przypadku osób prowadzących działalność gospodarczą deklarowana kwota stanowiąca podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne nie musi pozostawać w relacji z faktycznie osiąganym dochodem.

Z analizy wykresu wynika, że w zdecydowanej większości osób prowadzących działalność gospodarczą deklarowana jest minimalna dopuszczalna przez prawo podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne.

5.3. Służby mundurowe

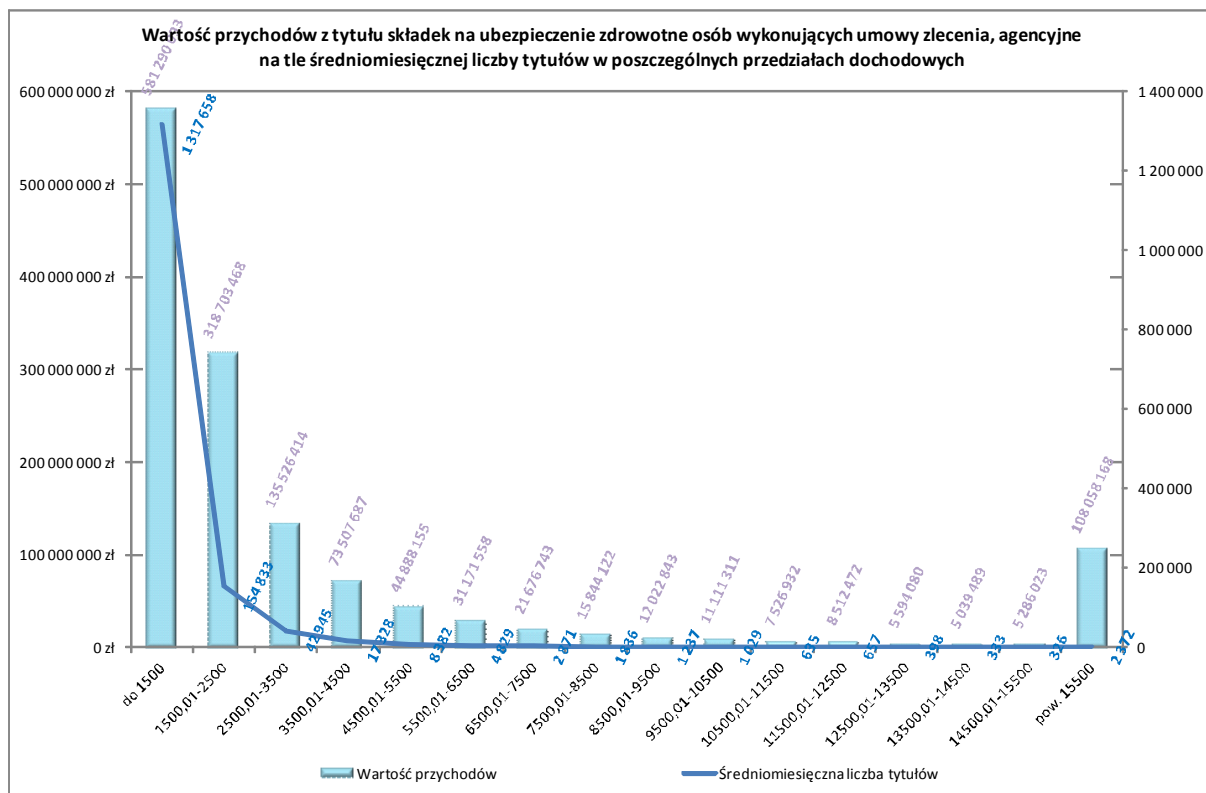

W przypadku służb mundurowych wkład z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne według poszczególnych przedziałów dochodowych jest zasadniczo podobny do rozkładu obserwowanego w przypadku pracowników. W porównaniu do rozkładu przychodów ze składek od pracowników nastąpiło przesunięcie najbardziej znaczącego wkładu z tytułu składek na osoby do przedziału dochodowego 2.500,01-5.500,00 zł i znaczne wypiętrzenie wartości w nim zawartych w porównaniu do wartości z innych przedziałów dochodowych.

Udział składek od osób z wymienionego przedziału dochodowego wynosi około 74,98% przychodów ze składek od osób zaliczonych do służb mundurowych ogółem.

Nieco odmiennie od rozkładu udziału składek pracowniczych przedstawia się rozkład udziału osób z przedziału dochodowego do 1.500 zł i powyżej 15.500 zł. Powyższa sytuacja jest w szczególności wynikiem funkcjonowania przepisów regulujących kwestie wynagradzania osób zaliczonych do służb mundurowych (finansowanych z budżetu państwa).

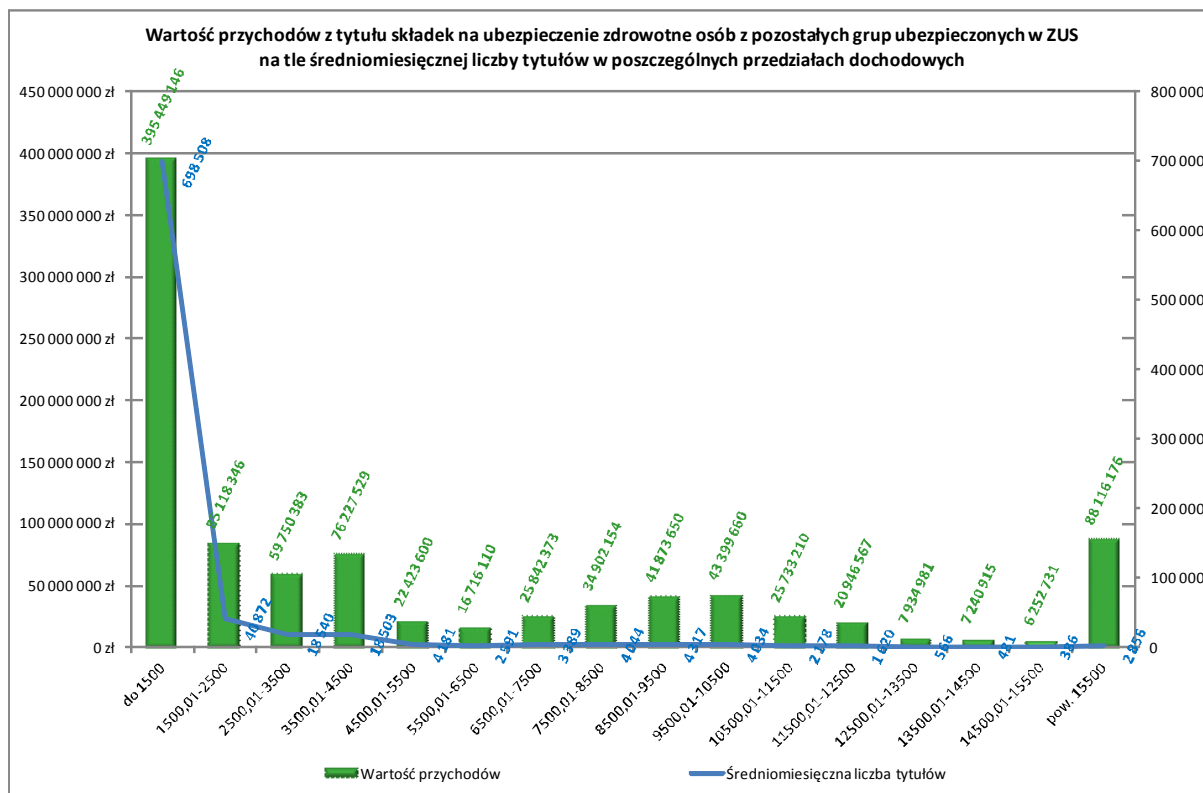
5.4. Osoby wykonujące umowy zlecenia, agencyjne

W przypadku osób wykonujących umowy zlecenia, agencyjne itp., odmiennie niż w przypadku pozostałych grup osób, największy wkład z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne wnoszą osoby z przedziału dochodowego do 2.500,00 zł, zresztą przy największej liczbie tytułów do ubezpieczenia zdrowotnego w tym przedziale. Udział składek od osób z tego przedziału dochodowego wynosi około 64,95% przychodów ze składek od osób wykonujących umowy zlecenia, agencyjne itp. ogółem.

Wyżej wymienione okoliczności mogą wskazywać na możliwość funkcjonowania dużej liczby tzw. umów śmieciowych. Średniomiesięczna liczba tytułów osób wykonujących umowy zlecenia, agencyjne itp. stanowi około 15,22% liczby tytułów zaliczonych do grupy pracowników, przy czym w przedziale dochodowym do 1.500 zł wskaźnik ten wynosi aż 39,68%.

5.5. Pozostałe osoby ubezpieczone w ZUS

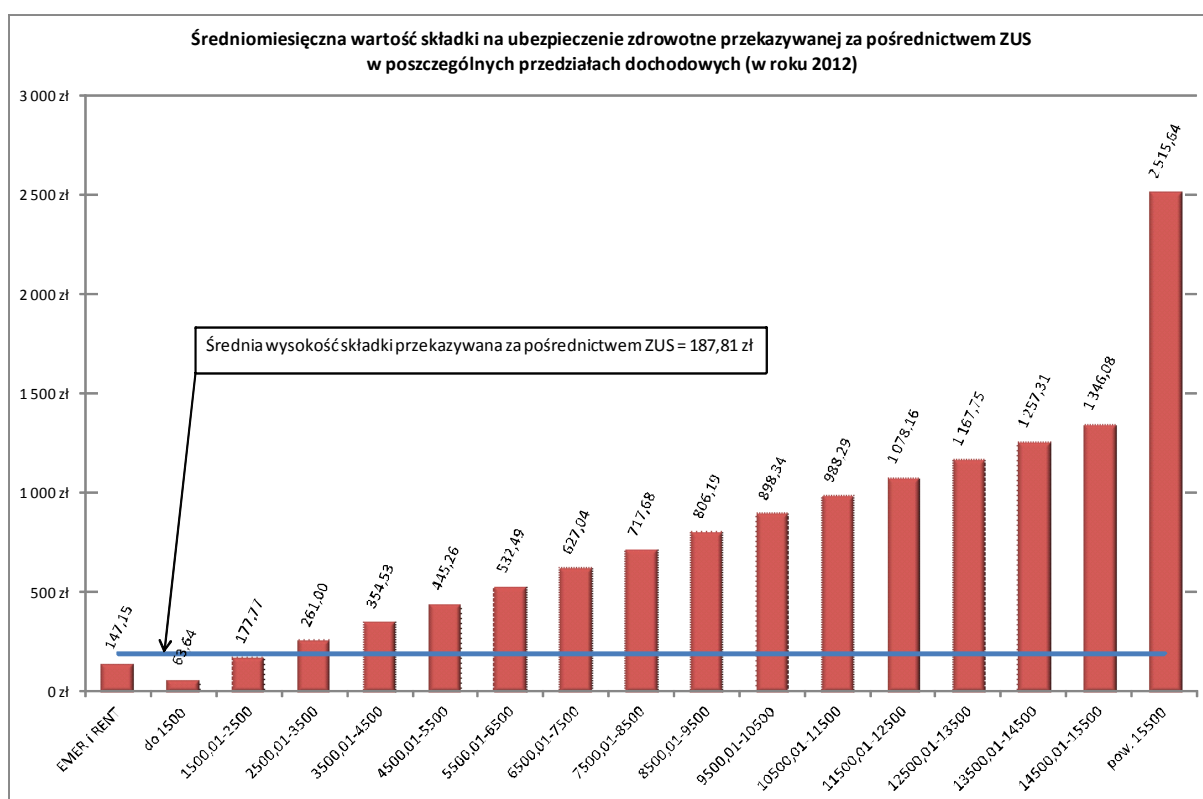
Do tej grupy osób zaliczono wszystkie pozostałe tytuły do ubezpieczenia, niezaliczone do innych grup, z których najistotniejsze, to osoby, za które należy rozliczyć i opłacić składki w dokumentach rozliczeniowych składanych nie wcześniej niż za następny miesiąc, po ustaniu tytułu do ubezpieczenia (kod 3000); osoby, za które pomoc społeczna albo wójt, burmistrz lub prezydent miasta ma obowiązek opłacić składki (kod 1422); osoby przebywające na urlopie wychowawczym (kod 1211); członkowie rad nadzorczych, podlegających z tego tytułu ubezpieczeniu zdrowotnemu (kod 2240); studenci studiów doktoranckich, za których szkoła wyższa jest obowiązana do opłacenia składek (kod 1811) oraz dzieci lub uczniowie niepodlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu (kod 2110).

Ze względu na różnorodność wymienionych grup osób, w tym także ze względu na ich charakterystykę dochodową, próba ich scharakteryzowania i wyciągnięcie na tej podstawie ogólnych wniosków wydaje się być obciążona zbyt dużym ryzykiem popełnienia błędu. Największy wkład z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne w tej grupie osób wnoszą osoby z przedziału dochodowego od 1.500 zł. Udział składek od osób z tego przedziału wynosi około 41,28% przychodów ze składek od tej grupy osób ogółem.

6. Średniomiesięczna wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne według poszczególnych przedziałów dochodowych (ZUS)

Zgodnie z art. 79 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 9% podstawy wymiaru składki, z zastrzeżeniem art. 82 i 242.

Na zamieszczonym poniżej wykresie przedstawiono przeciętną średniomiesięczną wartość składki na ubezpieczenie zdrowotne ponoszoną przez osoby ubezpieczone w ZUS według poszczególnych przedziałów dochodowych, na tle średniej miesięcznej składki na ubezpieczenie zdrowotne ogółem przekazywanych za pośrednictwem ZUS.

7. Składki na ubezpieczenie zdrowotne przekazywane za pośrednictwem KRUS na tle wysokości kosztów świadczeń opieki zdrowotnej w latach 2009-2012

Największą grupę osób ubezpieczonych w KRUS stanowią osoby prowadzące działalność rolniczą (z wyłączeniem prowadzących działy specjalne produkcji rolnej) oraz emeryci i renciści. O ile w przypadku emerytów i rencistów podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne stanowi wysokość pobieranego świadczenia i składka na ubezpieczenie zdrowotne jest z tego świadczenia potrącana, o tyle w przypadku rolników (z wyłączeniem prowadzących działy specjalne produkcji rolnej) składka na ubezpieczenie

zdrowotne do 2011 roku była opłacana w całości z budżetu państwa. Do 2010 roku podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne rolników stanowiła kwota odpowiadająca cenie połowy kwintala żyta z każdego hektara przeliczeniowego użytków rolnych w prowadzonym gospodarstwie rolnym, ustalonej dla celów wymiaru podatku rolnego. W 2011 roku w wyniku nowelizacji przepisów ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej składka za rolników była opłacana w formie zryczałtowanej, co wynikało z przepisu art. 86 ust. 2a, zgodnie z którym kwota roczna składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1b i pkt 34, wynosiła 1.864.006 tys. zł (ustawa z dnia 26 listopada 2010 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej (DzU nr 238, poz. 578).

Od 2012 roku składka na ubezpieczenie zdrowotne za tę grupę osób jest finansowana częściowo przez samych rolników (tylko w przypadku gospodarstw o powierzchni 6 i więcej hektarów przeliczeniowych (hap), w wysokości 1 zł za każdy hap za każdą osobę podlegającą ubezpieczeniu, oraz z budżetu państwa, co wynika z treści przepisu art. 4 ustawy z dnia 13 stycznia 2012 r. o składkach na ubezpieczenie zdrowotne rolników za lata 2012 i 2013 (DzU poz. 123, z późn. zm.), zgodnie z którym z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego osób, o których mowa w art. 1, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przekazuje do Narodowego Funduszu Zdrowia miesięcznie 155.167 tys. zł.

W poniższej tabeli przedstawiono między innymi wartość przychodów NFZ z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne z uwzględnieniem osób ubezpieczonych w KRUS na tle przychodów ze składek ogółem, a także koszty świadczeń opieki zdrowotnej udzielonych osobom ubezpieczonym w KRUS.

Ubezpieczeni w KRUS w latach 2009+2012
liczba ubezpieczonych, koszty świadczeń, przychody ze składek na ubezpieczenie zdrowotne

Lp.	Wyszczególnienie	2009 rok	2010 rok	2011 rok	2012 rok I*
1	Liczba ubezpieczonych ogółem	37 406 740	37 386 534	37 241 479	35 015 205
2	Liczba ubezpieczonych w KRUS	3 951 552	3 932 164	3 781 552	3 552 644
3=2/1	Udział ubezpieczonych w KRUS w ogólnej liczbie ubezpieczonych:	10,56%	10,52%	10,15%	10,15%
4	Koszty świadczeń ogółem	55 038 582 010 zł	56 643 910 370 zł	58 224 321 000 zł	59 875 547 170 zł
5	Koszty świadczeń ubezpieczonych w KRUS z POZ, SOR i izby przyjęć	5 434 021 565 zł	5 541 950 098 zł	5 665 544 726 zł	5 524 160 758 zł
6=5/4	Udział kosztów świadczeń ubezpieczonych w KRUS	9,87%	9,78%	9,73%	9,23%
7	Przychody ze składek na ubezpieczenie zdrowotne ogółem	53 856 318 040 zł	55 237 574 670 zł	58 378 720 000 zł	60 402 256 050 zł
8	Przychody ze składek na ubezpieczenie zdrowotne z KRUS	3 852 935 040 zł	3 153 912 020 zł	3 114 959 220 zł	3 156 709 640 zł
9=8/7	Udział przychodów ze składek na ubezpieczenie zdrowotne z KRUS	7,15%	5,71%	5,34%	5,23%
10=5/2	Roczny koszt świadczeń przypadający na 1 ubezpieczonego w KRUS	1 375,16 zł	1 409,39 zł	1 498,21 zł	1 554,94 zł
11=10/12	Średni miesięczny koszt świadczeń przypadający na 1 ubezpieczonego w KRUS	114,60 zł	117,45 zł	124,85 zł	129,58 zł
12=8/2	Roczny przychód ze składek na 1 ubezpieczonego w KRUS	975,04 zł	802,08 zł	823,73 zł	888,55 zł
13=12/12	Średni miesięczny przychód ze składek na 1 ubezpieczonego w KRUS	81,25 zł	66,84 zł	68,64 zł	74,05 zł

I* - dane wg wstępnego sprawozdania z wykonania planu finansowego NFZ za rok 2012

Z powyższego zestawienia wynika, że udział przychodów ze składek na ubezpieczenie zdrowotne osób ubezpieczonych w KRUS w przedstawionym okresie czasu wykazuje tendencję malejącą. Z poziomu 7,15% w 2009 roku (ostatni, w którym podstawą wymiaru

składki była cena żyta) udział zmniejszył się do poziomu 5,71% w 2010 roku (pierwszy, w którym obowiązuje zryczałtowana forma opłacania składek), by w 2012 roku zmniejszył się do poziomu 5,23%. W tym samym okresie udział liczby ubezpieczonych w KRUS w liczbie ubezpieczonych ogółem utrzymywał się na poziomie nie mniejszym niż 10,15%. Także udział kosztów świadczeń udzielonych osobom ubezpieczonym w KRUS w kosztach świadczeń ogółem był znacznie wyższy od udziału przychodów ze składek na ubezpieczenie zdrowotne osób ubezpieczonych w KRUS. W 2009 roku udział ten kształtował się na poziomie 9,87% i wykazując nieznaczną tendencję spadkową osiągnął w roku 2012 poziom 9,23%.

8. Wartość składek i liczba osób ubezpieczonych w ZUS, za które składka jest opłacana z budżetu państwa

W przypadku zdecydowanej większości osób osiągających dochody, innych niż ubezpieczeni w KRUS, podstawą wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne jest wartość otrzymywanych świadczeń. W przypadku natomiast osób podlegających obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego i z nielicznymi wyjątkami nieosiągających dochodów, obowiązek zapłaty składek za te osoby został nałożony na budżet państwa. Przykładem takiego wyjątku może być grupa osób zatrudnionych jako niania, o której mowa w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat trzech (DzU nr 45, poz. 235), osiągających dochody, dla których składka do wysokości wynikającej z podstawy równej wysokości minimalnego wynagrodzenia opłacana jest z budżetu państwa. Grupa osób, za które składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacana jest z budżetu państwa, została określona w art. 86 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Dla tych osób podstawą wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne jest w zależności od grupy osób np. kwota odpowiadająca wysokości zasiłku dla bezrobotnych, kwota odpowiadająca wysokości specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługującego na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, kwota odpowiadająca wysokości przyznanego zasiłku stałego z pomocy społecznej lub maksymalna kwota zasiłku stałego z pomocy społecznej, kwota odpowiadająca wysokości renty socjalnej.

W tabeli poniżej przedstawiono zestawienie średniomiesięcznej liczby tytułów do ubezpieczenia zdrowotnego, rocznej kwoty składek oraz średniej składki na ubezpieczenie zdrowotne za 2012 rok osób, za które składka opłacana jest z budżetu państwa, dla których ustalono odrębne tytuły do ubezpieczenia zdrowotnego (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie określenia wzorów zgłoszeń do ubezpieczeń

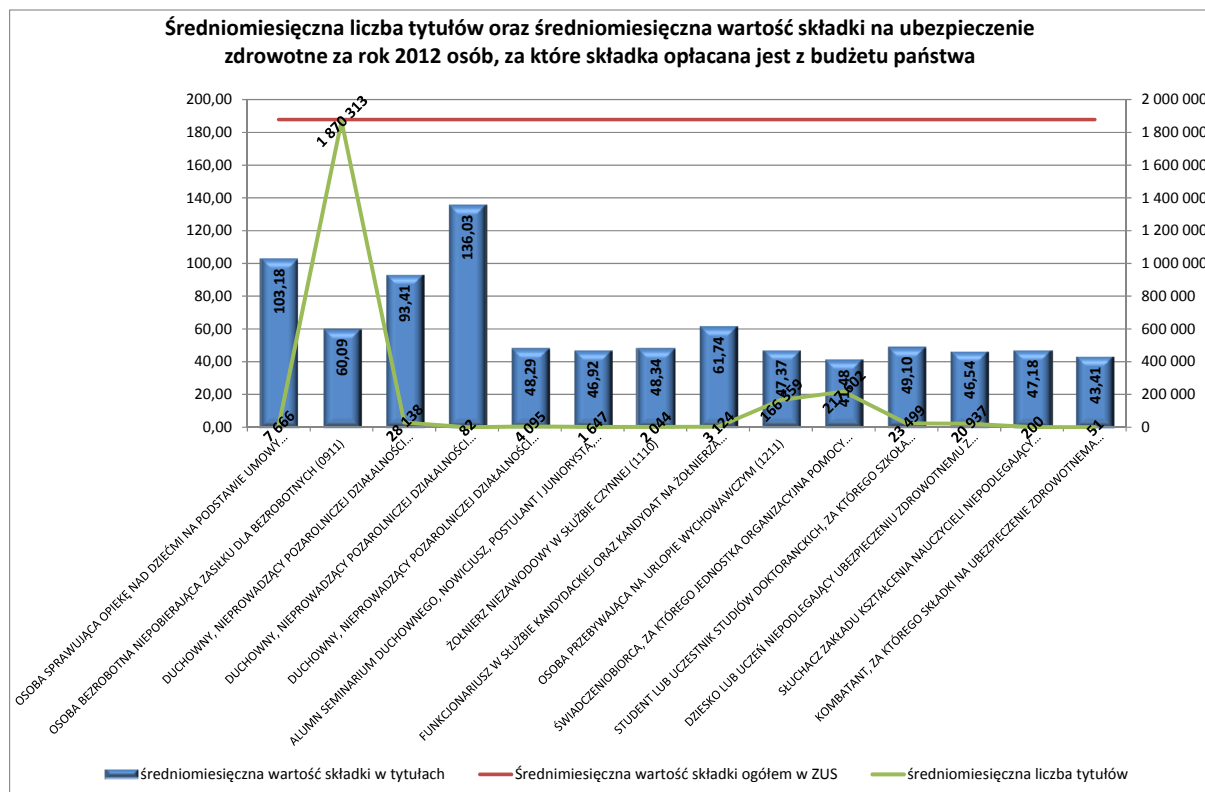
społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, imiennych raportów miesięcznych i imiennych raportów miesięcznych korygujących, zgłoszeń płatnika, deklaracji rozliczeniowych i deklaracji rozliczeniowych korygujących, zgłoszeń danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze oraz innych dokumentów.). Przy opisie grupy podano w nawiasach kod grupy osób zgodny z rozporządzeniem.

Z przedmiotowego zestawienia wynika, że średniomiesięczna liczba tytułów do ubezpieczenia zdrowotnego (osób), za które składka opłacana jest z budżetu państwa (bez osób objętych wspólnym kodem z innymi grupami osób, np. aplikanci Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, których objęto jednym kodem łącznie z prokuratorami i ławnikami sądowymi), wyniosła w 2012 roku około 2.345.756. Łączna kwota składek za te osoby wyniosła 1.625,19 tys. zł, co daje średniomiesięczną wartość składki za jedną osobę w wysokości około 57,74 zł.

<i>w zł</i>				
<i>Lp.</i>	<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Średnia miesięczna liczba tytułów</i>	<i>roczna kwota składek</i>	<i>Średnia miesięczna wartość składki</i>
1	2	3	4	5=kol4/12/kol3
1	OSOBA SPRAWUJĄCA OPIEKĘ NAD DZIEĆMI NA PODSTAWIE UMOWY UAKTYWNIAJĄCEJ (0430)	7 666	9 491 763	103,18
2	OSOBA BEZROBOTNA NIEPOBIERAJĄCA ZASIŁKU DLA BEZROBOTNYCH (0911)	1 870 313	1 348 648 132	60,09
3	DUCHOWNY, NIEPROWADZĄCY POZAROLNICZEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, OPŁACAJĄCY SKŁADKĘ OD MINIMALNEJ PODSTAWY WYMIARU (1010)	28 138	31 540 746	93,41
4	DUCHOWNY, NIEPROWADZĄCY POZAROLNICZEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, OPŁACAJĄCY SKŁADKĘ OD ZADEKLAROWANEJ NADWYŻKI PONAD MINIMALNĄ PODSTAWĘ WYMIARU (1012)	82	133 856	136,03
5	DUCHOWNY, NIEPROWADZĄCY POZAROLNICZEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, BĘDĄCY CZŁONKIEM ZAKONU KONTEMPLACYJNO-KLAUZULOWEGO LUB MISJONARZEM, OPŁACAJĄCY SKŁADKĘ OD MINIMALNEJ PODSTAWY WYMIARU (1020)	4 095	2 373 174	48,29
6	ALUMN SEMINARIUM DUCHOWNEGO, NOWICJUSZ, POSTULANT I JUNIORYSTA, PODLAGAJĄCY UBEZPIECZENIU ZDROWOTNEMU (1050)	1 647	927 186	46,92
7	ŻOŁNIERZ NIEZAWODOWY W SŁUŻBIE CZYNNEJ (1110)	2 044	1 185 943	48,34
8	FUNKCJONARIUSZ W SŁUŻBIE KANDYDACKIEJ ORAZ KANDYDAT NA ŻOŁNIERZA ZAWODOWEGO (1114)	3 124	2 314 537	61,74
9	OSOBA PRZEBYWAJĄCA NA URLOPIE WYCHOWAWCZYM (1211)	166 359	94 573 870	47,37
10	ŚWIADCZENIOBIORCA, ZA KTÓREGO JEDNOSTKA ORGANIZACYJNA POMOCY SPOŁECZNEJ ALBO WÓJT, BURMISTRZ LUB PREZYDENT MIASTA MA OBOWIĄZEK OPŁACIĆ SKŁADKI (1422)	217 602	108 321 606	41,48
11	STUDENT LUB UCZESTNIK STUDIÓW DOKTORANCKICH, ZA KTÓREGO SZKOŁA WYŻSZA LUB JEDNOSTKA ORGANIZACYJNA PROWADZĄCA STUDIA DOKTORANCKIE JEST ZOBOWIĄZANA DO OPŁACENIA SKŁADEK NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE (1811)	23 499	13 845 449	49,10
12	DZIECKO LUB UCZEŃ NIEPODLEGAJĄCY UBEZPIECZENIU ZDROWOTNEMU Z INNEGO TYTUŁU (2110)	20 937	11 692 875	46,54
13	SŁUCHACZ ZAKŁADU KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI NIEPODLEGAJĄCY UBEZPIECZENIU ZDROWOTNEMU Z INNEGO TYTUŁU (2120)	200	113 179	47,18
14	KOMBATANT, ZA KTÓREGO SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE MA OBOWIĄZEK OPŁACIĆ URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW I OSÓB REPRESJONOWANYCH (2210)	51	26 522	43,41
SUMA		2 345 756	1 625 188 835	57,74

Na poniższym wykresie przedstawiono średniomiesięczną liczbą tytułów oraz wysokość średniomiesięcznej składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby, za które składka opłacana

jest z budżetu państwa na tle wartości średniomiesięcznej składki ogółem, osób ubezpieczonych w ZUS.

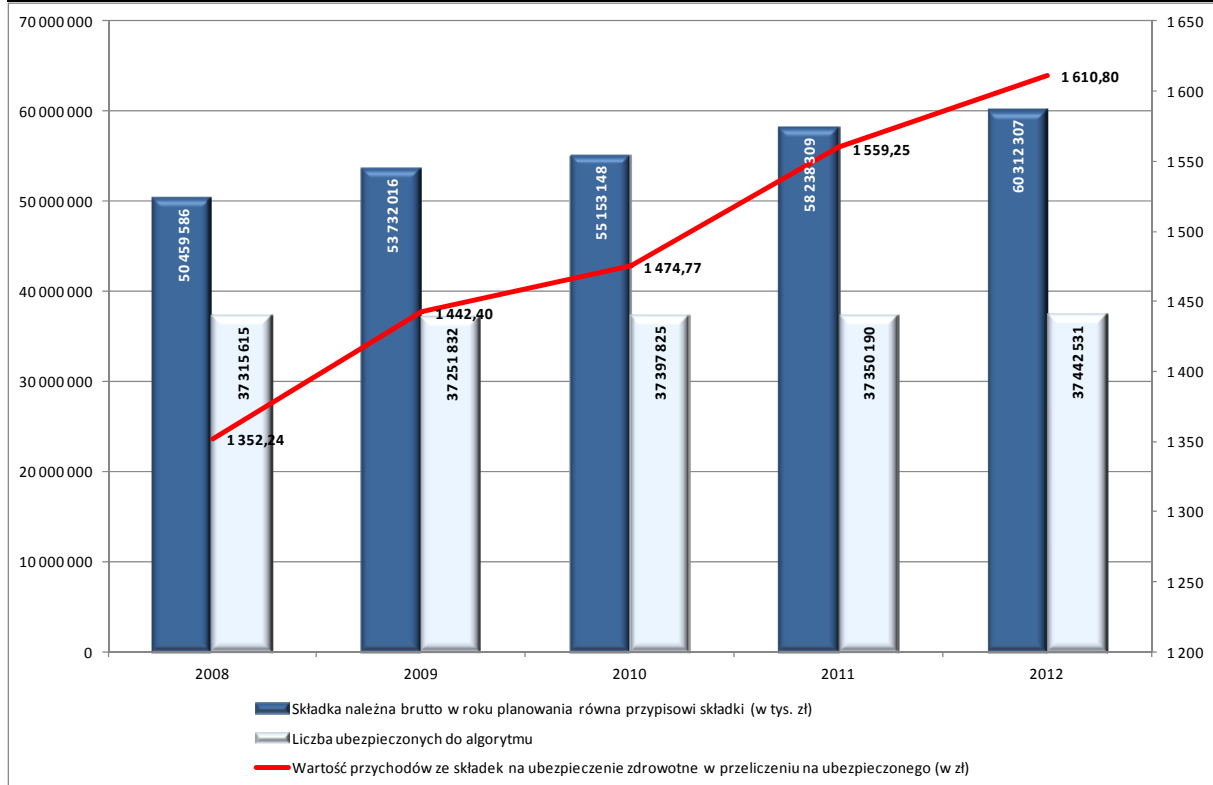

9. Wartość przychodów ze składek na ubezpieczenie zdrowotne w przeliczeniu na jednego ubezpieczonego w latach 2008-2012

Wartość środków, jakie Narodowy Fundusz Zdrowia może przeznaczyć w poszczególnych latach na koszty świadczeń opieki zdrowotnej, jest zdeterminowana w szczególności wartością przychodów, jakie Fundusz może uzyskać ze składek na ubezpieczenie zdrowotne. Jak wspomniano wcześniej, wartość tych przychodów jest pochodną wysokości podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne, wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz liczby osób płacących składki.

Na poniższym zestawieniu i wykresie przedstawiono wartość przychodów ze składek na ubezpieczenie zdrowotne w latach 2008-2012 w odniesieniu do liczby osób podlegających obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego, ustalonej w związku z algorytmem podziału pomiędzy oddziały wojewódzkie NFZ środków na koszty świadczeń opieki zdrowotnej.

Wyszczególnienie	Realizacja w roku:				
	2008	2009	2010	2011	2012
1	2	3	4	5	6
Składka należna brutto w roku planowania równa przypisowi składki (w tys. zł)	50 459 586	53 732 016	55 153 148	58 238 309	60 312 307
Liczba ubezpieczonych do algorytmu	37 315 615	37 251 832	37 397 825	37 350 190	37 442 531
Wartość przychodów ze składek na ubezpieczenie zdrowotne w przeliczeniu na ubezpieczonego (w zł)	1 352,24	1 442,40	1 474,77	1 559,25	1 610,80

W analizowanym okresie liczba ubezpieczonych do algorytmu wykazywała względną stabilizację i oscylowała w granicach 37,25 ÷ 37,44 mln osób. W tym samym okresie przychody ze składek na ubezpieczenie zdrowotne zwiększyły się z 50.459.586 tys. zł w 2008 roku, do poziomu 60.312.307 tys. zł w 2012 roku, tj. o ponad 19,5%. W przeliczeniu na ubezpieczonego dało to w 2008 roku wartość przychodów na poziomie 1.352,24 zł, w 2012 roku – 1.610,80 zł.

10. Liczba osób pozostająca poza systemem powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego (nieopłacająca składek na ubezpieczenie zdrowotne), ani nieobjęta dotacjami

Ze względu na przyjęty w Polsce model opieki zdrowotnej oparty na powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym zdecydowana większość obywateli jest co do zasady objęta powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym i ma z tego tytułu prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Pomimo regulacji obejmujących ubezpieczeniem zdrowotnym niemalże wszystkich obywateli część z nich pozostaje poza

systemem powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego. Ze względu na brak wystarczających i wiarygodnych danych, na podstawie których można byłoby precyzyjnie określić populację osób pozostających poza systemem ubezpieczenia zdrowotnego, na potrzeby niniejszej analizy dokonano próby oszacowania wielkości tej populacji na podstawie dostępnych danych.

Według danych z Centralnego Wykazu Ubezpieczonych z 3 czerwca 2013 r. liczba osób ubezpieczonych (statusy 1-ubezpieczony; 21-zgłoszony z ZUS, brak składek; 22-zgłoszony z KRUS, brak składek) wyniosła 33.845.664. Liczba osób nieubezpieczonych, na których świadczenia Fundusz otrzymuje dotację z budżetu państwa (status 4-uprawniony do 18 r. życia i status 9-uprawniony na podstawie art. 54 ustawy), wynosi 1.137.787. Liczba osób nieuprawnionych do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (statusy: 3-nieubezpieczony; 23-składki z ZUS, brak zgłoszenia; 24-składki z KRUS, brak zgłoszenia) wyniosła 3.177.172. Liczba ta nie obejmuje osób, których dane nigdy nie zostały zgłoszone do CWU, bądź charakter zarejestrowanych danych nie pozwalał na zaliczenie tych osób do wymienionych statusów.